

Др Ирена Пејић,*

Редовни професор Правног факултета,
Универзитет у Нишу

10.5937/zrpfno-29038

Др Маја Настић,*

Ванредни професор Правног факултета,
Универзитет у Нишу

IN MEMORIAM

**Проф. др Драган М. Стојановић,
редовни професор Правног факултета у Нишу, у пензији
1954–2020.**

Дана 27. јуна 2020. године преминуо је проф. др Драган М. Стојановић редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу. Професор Стојановић рођен је 3. јануара 1954. године у Нишу, где је завршио основну и средњу школу и уписао Правни факултет 1972/73. године, на коме је дипломирао 1976. године. Током студија награђиван је као најбољи студент у својој генерацији, а био је добитник и „Октобарске награде“ као најбољи дипломирани студент на Универзитету у Нишу.

Професор Драган М. Стојановић започео је своју професионалну каријеру као асистент приправник на Правном факултету у Нишу 1977. године, када је уписао и постдипломске студије. Магистарски рад под називом „Уставносудска заштита самоуправних права“ одбранио је 1983. године на Правном факултету у Нишу, а на истом факултету је и докторирао 1988. године на тему „Основна права у уставима европских држава и Уставу СФРЈ“.

Научно усавршавање професора Стојановића одвијало се на пост-дипломским студијама у земљи и у иностранству. Као стипендиста аустријске Владе боравио је од 1. октобра 1986. године до 31. јануара 1987. године на Институту за уставно и управно право и Институту за јавно право Универзитета у Салцбургу. Студијски боравак и сарадња са колегама

---

* irena@prafak.ni.ac.rs

* maja@prafak.ni.ac.rs

из Аустрије одредили су на самом почетку научне каријере његову склоност ка аустријској и немачкој правној догматици, што се може видети у одабиру теме и структури докторске дисертације. Монографија настала на темељу докторске дисертације, под називом „Основна права човека“, у издању Института за правна и друштвена истраживања Правног факултета у Нишу (1989), представља вредно научно дело у коме су садржани ставови немачке и аустријске теорије и јуриспруденције уставног суда о основним правима. Са ове временске дистанце може се рећи да у савременом процесу интернационализације људских права ова монографија не само да није изгубила на свом значају већ представља узоран научноистраживачки подухват за боље разумевање конституционализације основних права.

Поред радова у области основних права, професор Стојановић је крајем деведесетих година написао монографију „Правни положај посланика: на примерима Француске, Немачке, Аустрије и Југославије“ (издавач Центар за публикације Правног факултета у Нишу, 1999), која је била једна од првих монографија у области парламентарног права у домаћој правној литератури након увођења поделе власти 1990. године. Мада доследан свом методолошком приступу у истраживању, примећује се да је овог пута прихватио утицај француске школе конституционализма, чија је одлика паралелно истраживање политичких институција и политичких процеса који настају у задатом нормативном и уставном оквиру. Овај правац у раду професора Стојановића настављен је и касније, приликом писања уџбеника за предмет Уставно право (од 1999. до 2013. године), када уставну догматику допуњава тумачењем процеса и политичких институција кроз историју и у савременом тренутку. У сагледавању предмета уставног права професор Стојановић је наступао са ширих позиција, приближавајући студентима како уставну историју Србије, тако и уставно право Европске уније.

Последњи у низу његових радова биле су две монографске студије у области уставног судства („Уставно правосуђе“ и „Уставно судство“), које су настале као резултат не само његовог научног рада већ и на темељу искуства које је стекао као судија Уставног суда Републике Србије у периоду од 2007. до 2016. године. У наведеном периоду проф. Стојановић објавио је и значајан број научних радова из области Уставног судства; попут „Уставно судство на пресеку права и политике“ (коауторски рад са проф. др Оливером Вучић), објављен у Аналима Правног факултета у Београду (2/2009); „Да ли и како реформисати Уставни суд?“, „Уставни суд у светлу интерпретативних одлука у нормативној контроли?“, „Покретање нормативне контроле права у европском моделу уставног правосуђа“, радови објављени у Зборнику

радова Правног факултета у Нишу, „Премисе и опште функције уставног правосуђа“, рад објављен у часопису Теме (1/2015).

Током обављања функције судије Уставног суда, професор Драган Стојановић више пута је издвојио мишљење на одлуке Уставног суда Србије наводећи релевантну уставноправну аргументацију у образложењу изречених ставова и гледишта. Тако је издвојио мишљење на одлуку (закључак) Уставног суда IУо-247/2013 у поступку оцене уставности и законитости парафираног „Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа“ између Владе РС и Привремених институција самоуправе у Приштини („Бриселски споразум“). По гледишту професора Стојановића, наведена Одлука Уставног суда заснована је на проблематичном правном становишту које је заузето у покушају да се одреди природа „Првог споразума“. Посматрано са строго уставноправног становишта, неприхватљиво је било такво тумачење природе предмета уставног спора. На седници Уставног суда одржаној 26. марта 2015. године, приликом већања и гласања о оцени уставности Закона о допуни Закона о судијама, подржао је предложену одлуку превасходно због њене изреке. Правна аргументација која је наведена у њеном образложењу, међутим, није била прихватљива за проф. Стојановића. „Упадљиву слабост одлуке IУз156/2014 видим у томе што се њено образложење више бави проналажењем оправдања за противуставну интерпретацију законодавца, него њеним разарујућим дејством по правну државност и принцип поделе власти који је њен саставни део.“

Улога истакнутог правника, који је спреман да у својству судије Уставног суда брани његову независност, дошла је до изражаја и у другим предметима у којима је проф. Стојановић издвојио мишљење. Навешћемо издвојено мишљење поводом оцене уставности Закона о привременом уређивању начина исплата пензија („Умањење пензија“), Закона о окупљању грађана, оцене уставности Статута Војводине, „Пензија на Косову и Метохији“. Занимљиво је навести и издвојено мишљење проф. Стојановића у поступку по уставној жалби („Естрада“). Циљ овог издвојеног мишљења, како је говорио проф. Стојановић, јесте да покаже да и за Уставни суд важи максима *errare humanum est*.

Људска права и механизми њихове заштите била су предмет интересовања проф. Стојановића током читаве академске каријере. Систем и заштита основних права у уставном поретку Аустрије, француска Декларација људских права, одређивање основних права у пракси европских уставних судова само су нека од питања које је проф. Стојановић анализирао у својим радовима.

У току рада на Правном факултету, проф. Стојановић био је шеф Катедре јавноправних предмета на Правном факултету у Нишу, члан Савета Правног факултета, члан Скупштине Универзитета у Нишу, а обављао је и функцију продекана за финансије Правног факултета у Нишу. Професор Драган Стојановић био је ментор и члан комисија за одбрану мастер радова, магистарских радова, докторских дисертација, не само на матичном факултету већ и на правним факултетима у Београду, Крагујевцу и Приштини. Био је члан Југословенског удружења за уставно право, члан Савета Архива за правне и друштвене науке, члан редакције часописа Теме, као и члан Комисије за статут града Ниша.

Од 1999. године др Драган М. Стојановић био је редовни професор и држао је наставу на предмету Уставно право на основним и постдипломским студијама, касније и на основним, мастер и докторским академским студијама. Такође, држао је предавања на предметима из уже јавноправне научне области, као што су Људска права, Изборно право, Уставно судство и Парламентарно право. Професор је био омиљен међу студентима, студенте је подстицао на размишљање својим проницљивим питањима и коментарима. Као наставник и као аутор професор Драган Стојановић остаће запамћен у академској заједници по свом научном раду и вештинама доброг правника.